

واقیع و وههم. . بهختیار محهمه

مرق ژيانی لهسەر گڤی زهويدا کرد ته دزهځك و باسی بههشتی خهیا ییش دهکا: لره جهه نهم دهخوځځځ، له خهیا ییش (به ه ی ئایینه وه) بههشتی خهیا یی ب ځی داده مه زرځځ.

هه به ته ټه مه ته ناقووزی بوونی مرق ځه: له نوان ژيانی سروشتی و ژيانی به عه ځانی بوونیدا، له نوان به به ریهت و شارستانییه تدا.

مرق ده توان ټه واقع (ژیان) بکاته دزهځ، به ټام هرگیز ناتوان بیکاته بههشت. ټهو ده توان دزهځی خهیا یی بکاته دزهځی واقعی، به ټام هرگیز ناتوان بههشتی خهیا یی بکاته بههشتی واقعی (که واته بههشت ته نها له خهیا دا هیه): ټه مهش ټه ځه پ له ته ناقووزه شه ټه انگ ټه زیه کهی مرق ځه.

ټهو خوا ده په رست، چونکه پ له ته ناقووزه، له توو ه ییشی ده ترس. له م پ ټه ناوه شدا (تا خوا سارد کاته وه) کاری ناعه ځانی شه ټه انگ ټه زانه دهکا: جاران مرق ځی ب ده کرده قوربانی، ټه ستاش ټه ژه ی به سته زمانی ب ده کاته قوربانی. به م ش ټه وه یه مرق ځ کوشتن پیر ز دهکا و مرقی پیر ټی پ ده به خش. له مه شه وه مرق ځ دژ به برای مرق ځی (له پ ټه ناو خوادا؟) جهنگی پیر ز (جیهاد) به رپا دهکا.

که واته ټایدی ټه ژیا و ئایینه کان هرگیز هیچ نین، جگه له زمانی ټهو ته ناقووز و ناک ټه کییه پ له خورافه و شه ټه انگ ټه زه ی، که له ناو م ټه ژووی بوونی مرق ټه ځایه تیدا ټه گی دا کوتاوه (نه ئاین و نه ئایدی ټه ژیا کان نه یا نتوانیوه ک ټه شه ی ټه ته ناقووزه چاره سر بکه ن).

ز ټه جار ک ټه شه ی مرق ځ ټه وه یه، که ټه ځی له ناسینی واقیعه و (به پ ټه ټه وه ی که به باشی درکی پ ناکا) به دوا ی خهیا ی خورافی و ټه فسانه یی و وههم ده که و. به م ش ټه وه یهش مرق ټه ځایه تی باوه ی ئاین و دیارده ی خوا په رستی دا ه ټه ناوه.

هه به ته مرق ځ به ناچاری له دهست دیارده ی سروشتی مهرگ هه د، په نا ب خهیا ی (خهونی) نه مریی (ئاین، خوا) ده با. داستانی گه لگامش باشتین نمونه ی ټه ده بی و ئایینی ټه دیارده یه یه. ټه استیه کهی مهرگ سه رچاوه یه کیشه (ه ټه کار ټه کیشه) ب کاری دا ه ټه نان و خهیا ی دا ه ټه نمر (ئاین ځی یه که که له م دا ه ټه نانانه).

مرځ به هې مەرگه وه (له ترسی مەرگ)، زږ شتی له خورافه و
نه فسانه و نه دهب و نایین و هونه رښه دا هې ناوه؛ دیسان لږه
ته نا قووز کی گه وره هیه: مرځ له مەرگ ده ترس (خوا و نایینی بڼه
داده تاش)، که چی له ولوه هر به دهستی خڼی، سر گڼی زه وی، له بڼی
کوشتار و جه نگو وه، به تارمایی مەرگ داده پښه. خڼی له مەرگ
ده ترس، به ام چټریش له مەرگی (کوشتنی) نه وی دیکه (نه وانی دیکه)
ده بین.

مرځ هه ندک جار له ناو ته نا قووز کی کوشنده دا ده ژی: هم
ژیانده سته، هم مەرگده سته؛ هر بڼه یه له پڼا و خوادا جه نگ به رپا
ده کا و زیان پڼه له مەرگ ده کا (مەرگده سته) بڼه زیان کی خه یا یی
(به هشت = زیانده سته)؛ نه مهش لوتکی نائوم دی مرځه له ناست
واقیعا.

هه به ته هر چه نده مرځ له واقیعا نائوم د بڼه، هندهش جیهانی
خه یا خڼش ده بڼه. هر چه نده بیرکړدنه وهش سره تایی و ساده و ساکار
بوو، هندهش خه یا و باوه و بڼه چوونی ناما قوو بهرهم ده هڼه:
خورافه کان له مژووی مرځ فایه تیدا، بهرهمی هم جږه بیرکړدنه وه و
هم جږه عه قڼیپه تن.

به اختیار محمده